

Леся Алексієвець

ЛЮБОМИР КРУПА НА ТЛІ ДОБИ

(Презентація монографії Любомира Крупи

«Вплив митрополита Андрея Шептицького

на суспільне і культурно-просвітницьке життя

в Галичині кінця XIX – першої половини XX століття»)

На перехрестях доль зустрічаються люди, на перехрестях ідей пишуться книги, на перехрестях часу народжується їх цінність. У цьому контексті знайомство з автором монографії «Вплив митрополита Андрея Шептицького на суспільне і культурно-просвітницьке життя в Галичині кінця XIX – першої половини XX ст.» Любомиром Крупою можна вважати дарунком.

Історичний факультет у 1990-х проживав відновлення, як і Українська держава. Перший випуск студентів, 1992–1997 рр., був особливим — бажанням молоді вивчати минуле на користь та славу України, людей. «Я ж особисто маю веселку від співпраці і спілкування з багатьма мудрими нестандартними студентами і під час лекцій, і під час археологічних розкопок. Молю Бога за ласку для них і для нашого історичного факультету», — писав у першому номері «Сторінок історії» Ігор Герета 21 березня 1997 р. На запрошення декана історичного факультету професора Миколи Алексієвця знані тернополяни та історики читали лекції для студентства.

Багато особливих постатей проявилось тоді з-поміж перших «чистих істориків» факультету й продовжує працею і творчістю складати славу скарбниці талановитих людей Тернопілля. Серед них і Любомир Крупа. Спокійний і виважений, водночас сміливий та безкомпромісний у поглядах, хто ясно відчуває природу й людей, готовий прийти на допомогу і справами слідувати мовленим словам. Активна освітня й громадська діяльність упродовж навчання, багата науковими досягненнями та посадами біографія наповнюють відчуттям його фаховості, любові до життя. Талановитий і справедливий юнак належав до когорти молодих інтелектуалів, котрі, дивлячись углиб історії, бачили нові обрії теперішнього, сьогодення й майбуття Української держави.

У 1990-х роках, коли Україна повертала імена, як і власну історію, на історичному факультеті ТНПУ активно працювала школа історичної біографістики професора Миколи Алексієвця. Любомир Крупа обрав для дослідження доволі непросту, особливо натовді, постать. Як з огляду на контекст часу, так і відсутність наявної тоді джерельної бази, наукових осередків в Україні та інших країнах, де вивчається спадок Андрея Шептицького. Власне, науковий дискурс був і залишається новим, ціннісним і засадничим у розумінні впливу Андрея Шептицького на суспільне й культурно-освітнє життя України, коли служіння християнській та національній ідеям зливаються в єдине русло Пошани Людини.

У просторі українського сьогодення постать Андрея Шептицького, хоч відома, знову привертає увагу дослідників. Його праці перечитуються, виносячи на поверхню актуальні змісти, а духовні заповіді й афористика як концентрована думка захоплюють увагу та додають сили українцям, особливо нині, коли Україна бореться за свою свободу і незалежність у російсько-українській війні й, без перебільшення, за людські цінності Європи та світу. «Україна звільниться від упадку й стане державою могутньою, об'єднаною, величавою, яка буде дорівнювати іншим високорозвинутим державам...», — словами Митрополита Андрея... Людини, котра жила, мірками людського життя, непросто, слухаючи себе і Бога. Через це зберегла своє ім'я у потоці імен та історій, стала світлом, що, як не намагалися затулити, замалювати чи бодай зачорнити, сяє поколінням нащадків.

Інтерес натоді аспіранта Любомира Крупи до постаті велета України Андрея Шептицького зрозумілий. З огляду сьогодення бачимо спільне на перетині долі двох видатних людей — поважного Предстоятеля Церкви та молодого історика-дослідника. Їх шляхетні родини, атмосфера, у якій зростали, боротьба за утвердження України, любов до Батьківщини, людей, розуміння «як будувати рідну хату», життя за покликом серця. Адже, словами Андрея Шептицького, «жити за совістю — важливіше за будь-які віросповідання», а «любов на ділах, а не на словах полягає...». А кредом Любомира Крупи, як визначав сам, є «Честь — собі, жит-

тя — Богу і Україні». Ясне світло життя обидвох й нині вказує дорогу кожному, хто відкритий його відчути.

Усе своє свідоме життя Любомир Крупа активно працював для утвердження Української держави, коли постало питання захисту — став Воїном. Березневі бої на Харківщині 2023-го були особливо важкими. Із того часу рік вважався зниклим безвісти, судовим рішенням визнаний загиблим, представлений Тернопільською обласною радою до звання Героя України (посмертно).

Та слово Любомира з 10 квітня 2024 р., часу першої презентації книги на історичному факультеті ТНПУ, впевнено іде між люди. Власне, ідея видати наукове дослідження монографією належить родині Любомира. Його мама Марія Крупа, сестра Наталія Дашенко, знані українські філологи, та дружина Ірина Крупа підготували книгу, до якої увійшли дисертація Любомира, публікації упродовж 1999-2009 рр., список, автобіографія. Рецензентами наукового дослідження стали професори Ігор Набитович, Микола та Леся Алексієвці. Микола Алексієвець є науковим керівником дисертації, яку Любомир Крупа успішно захистив 19 грудня 2003 р. у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Кожна презентація проходить щемно й з особливим резонансом. Вона об'єднує щораз більше коло людей. Книга стала справжнім скарбом як для істориків-фахівців, так і для широкого загалу. Тож і в такий спосіб світло Любомира Кру-

пи в поєднанні з високим чином Андрея Шептицького продовжують працювати на Україну.

А 21 березня 2024 року вперше в мережі з'явилася казка «Ворони» автора статті. Вона присвячена Другу й усім, кого люблять і чекають. Любомир завжди вміє надихати...